

Imandra Nekrošiūtė-Daukšienė

SoDra

Imandra Nekrošiūtė-Daukšienė
Dailininkė Vida Alesienė

SODROS SKĖTIS

Vilnius, 2007

Linksmi rytinės saulės spinduliai kuteno Aušrinės veidą, ragindami keltis ir pasveikinti bundantį pavasarį. Mergaitė neskubėjo – minkštuose pataluose taip gera. Tačiau netikėtai pasigirdęs durų „trinkt“ pažadino ją ir jos miegantį smalsumą – kas tai? Aušrinė kaipmat stryktelėjo iš lovos ir pravėrė kambario duris.

– Seneli, koks gražus molbertas ir dažai! – sukryštė anūkėlė. – Valio, aš galėsiu piešti!

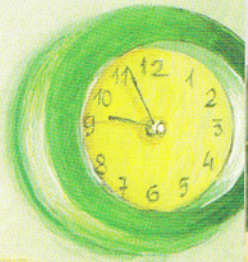
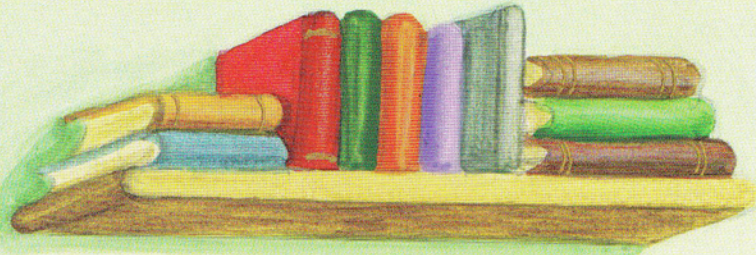
– Labai džiaugiuosi, kad tau patinka. Seniai norėjau padovanoti. Šiandien gavau pinigų ir nupirkau.

– Seneli, tu juk į darbą neini, visą dieną su manimi žaidi, o kas tuos pinigėlius tau moka? – nusistebėjo Aušrinė.

– Sodra.

– Oi, kokia gera ta tetulė Sodra. O kur ji gyvena? Apsirengsiu ir keliausime, gerai? Noriu ją kuo greičiau pamatyti ir padėkoti.

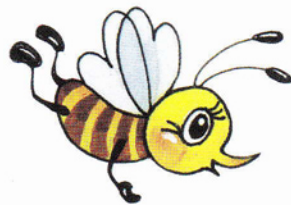
– Būtinai aplankysime, bet pirmiausia tau apie ją papasakosiu, – pažadėjo senelis. – Sodra – nepaprastai šauni. Ji turi milijonus bičiulių. Ir visai mažų vaikučių, ir mamyčių, ir senelių.

Mergaitė vikriai išsitraukė iš aplanko popieriaus ir suskubo piešti Sodrą.

– Žinau, žinau, Sodra panaši į mūsų senele! Gera, miela, rūpestinga. Ar moka ji kepti pyragus?

Senelis nusišypsojo ir tarė:

– Oi, ne! Sodra labai užsiėmusi, ji pyragų nekepa, bet turi daug kitų darbų ir rūpesčių. Ji visą dieną sukasi it darbšti bitelė. Tie, kas su Sodra draugauja, žino: jei į bėdą pakliūsi, susirgsi, susižeisi, jei dirbti negalėsi, Sodra nepaliks nelaimėje. Ji pirmoji atskubės į pagalbą – ir atjaus, ir atvers piniginę.

– Vadinasi, Sodra labai turtinga. Ji kaip karalienė. Turi didžiulį kalną pinigų ir kas tik jos paprašo, tam ir duoda.

– Na, truputėlį ne taip... Nors Sodra ir turtinga, turi didžiulį lžda, kur suplaukia dalis žmonių uždirbtų pinigų, bet ji – ne ponija, neturi prabangių rūmų, karietų, tarnų ir aukso skrynios. Sodra tarytum Darbo Fėja – ji ir pati dirba, ir ragina žmones dirbti bei rūpintis savo ateitimi. Sakoma, kad Darbas yra jos geriausias draugas. Jie kartu labai seniai draugauja. Močiutė net juokiasi, gal jie vienas kitą įsimylėję?..

– Gal Darbas – jos princas, o ji – kaip Pelenė? Nuo ryto iki vakaro rankų nesudėjusi dirba ir dirba, net už tuos, kurie kiaurą dieną tinginiauja. Esu girdėjusi, kad mūsų mieste yra tokia gatvė – Tingonija, kurios gyventojai tik drybso pilvus išvertę ir dūsauja, koks sunkus ir varginamas jų gyvenimas – tingėti. Jie mat teisinasi, kad turi kilnų tikslą – slegia Tinginių pyragą, kurį jų protėviai kadaise sumanę iš sausainių, sviesto ir kakavos.

– Žinai, tinginių juk niekas nemyli. Ir Sodra ne kartą ragino juos dirbti, bet šie – nė krust iš vietos. Girdėjau juos švilpiniuojant:

„Kam mums praustis, kam mums draustis?..“

– Na ir tinginių dainelė... – nusistebėjo Aušrinė.

Senelis paėmė popieriaus lapą, nupiešė didelį skėtį, ant jo užrašė SOCIALINIS DRAUDIMAS ir ėmė aiškinti.

– Pagrindinis Sodros rūpestis – visiems, kas turi darbą, išaiškinti, kaip svarbu yra būti apsidraudusiam.

– O ką reiškia „apsidrausti“?

– Na, įsivaizduok, kai turi skėtį, tau visai nebaisu, kad prasidės lietus. Jei esi po Sodros skėčiu, tau ramu, nes esi apdrausta nuo netikėtų nelaimių. Taip daug saugiau gyventi, nes žinai, kad atsitikus bėdai, kai negalėsi dirbti, Sodra pas tave ateis.

– O ką reikia mokėti – šokti, dainuoti, piešti – kad Sodra priimtų po savo skėčiu?

– Reikia su Sodra draugauti. Dirbantys žmonės žino: kol esi jaunas, stiprus, sveikas, dalelę savo uždirbtų pinigų reikia atiduoti į bendrą Sodros taupyklę. Į ją telpa milijardai litų – tai mamų, tėvų, sesių, brolių, kaimynų, mokytojų, vairuotojų ir visų kitų, kas tik turi darbą, pinigai. Kitaip tariant, įmokos, – aiškino senelis piešdamas Sodros uostą, į kurį lyg laivai suplaukia pinigai-įplaukos.

– Supratau. Tie žmonės labai sąžiningi ir vieningi, nes jie linkę pasidalyti su tais, kurie šiuo metu negali dirbti, – išmintingai tarė Aušrinė.

SOCIALINIS DRAUDIMAS

– O kas nutinka tiems, kurie nenori duoti? –
pasmalsavo Aušrinė. – Gal Sodra turi kokį baisų
vėzdą ar pistoletą ir jiems pagrasina? Nedorėliai
bausmių išsigąsta ir kaipmat pagerėja.

– Teisybė, Sodra tinginių nemyli, bet ji nėra
mušeika, – tikino senelis. – Ji griežta, bet teisinga.
Žinoma, kartais būna net rūsti tiems, kas negalvoja
apie rytojų, nemoka atjausti kitų, nenori padėti.
Tačiau ji gražiuoju tariasi su kiekvienu. Tiems, kas
nenori draugauti su ja, paaiškina, kad apgaudinėti
kitus, meluoti yra labai negražu. Kas bus, kai
ateis Senatvė, jie pavargs, neturės jėgų dirbti,
kas tada jais pasirūpins? O jei netikėta Nelaimė
juos aplankys? Kas jiems padės? Sodra tik
palinguos galva ir liūdnai paklaus: „Kodėl su
manimi draugauti nenorėjai? Kodėl apie savo
ateitį negalvojai?“ Žinoma, tada jau bus vėlu
ieškoti to, ko nepadėjai... Reikia
mokytis iš žvėrelių – jie jau vasarą
apie žiemą galvoja ir atsargas
kaupia. O žmogui reikia būti
dar apdairesniam –
jaunystėje galvoti apie
senatvę, apie negandas
ir po Sodros saugiu
skėčiu glaustis.

– Vadinasi, Sodra yra išmintinga ir kantri kaip mūsų dailės mokytoja kuri geba ramiai ir įtakingamai paaiškinti svarbiausius dalykus.

– Taip, Sodra – mūsų visų mokytoja. Ji lydi žmogų visą gyvenimą: rūpestingai patardama, paragindama dirbti ir su ja draugauti. Visi žino, kad Sodra labai pareiginga – ji sąžiningai padalija sukauptus pinigėlius. Juos duoda tiems, kas jų negali užsidirbti. Sodra turi tokią storą knygą, kurioje parašyta: pensijos, kompensacijos, išmokos netekus darbo, susirgus ar gimus kūdikėliui. Kaskart ji atidžiai surašo skaičius skirstydama ir dalydama gautus pinigus.

BIUDŽETAS

Handwritten notes in an open book, including a list of numbers:

18110	67993	18317
2556	7202114	0910011
25702	2856782	
34687	2567351	32614
18679	34697111	511457
36925	23692244	1181031
924264	12645651	
7530972	8346731	
8256788	9278211	3698721

OS

PASALPOS

PENSI

PENSIJOS

– O kam labiausiai reikia Sodros pagalbos? – susidomėjo Aušrinė.

– Na, pavyzdžiui, seneliams. Jie visą laiką dirbo, stengėsi, o dabar jiems sunku, jie turi ramiai ilsėtis ir nesikrimsti, kaip gyventi nedirbant. Sodra pasirūpina, kad jie galėtų ir sau vaistų, ir anūkėliams riestainių, knygutę nupirkti.

– O kada tau, seneli, Sodra pradėjo mokėti pinigėlius? Kai tik aš gimiau, tu tapai seneliu ir kitą dieną Sodra tarė: „Neik į darbą, ilsėkis, tu jau esi senelis!“ – ar taip?

– Kai tu gimei, aš į darbą ėjau dar penkerius metus, kol sulaukiau pensinio amžiaus.

– O kodėl močiutė jau nedirba, nors ji jaunesnė už tave?

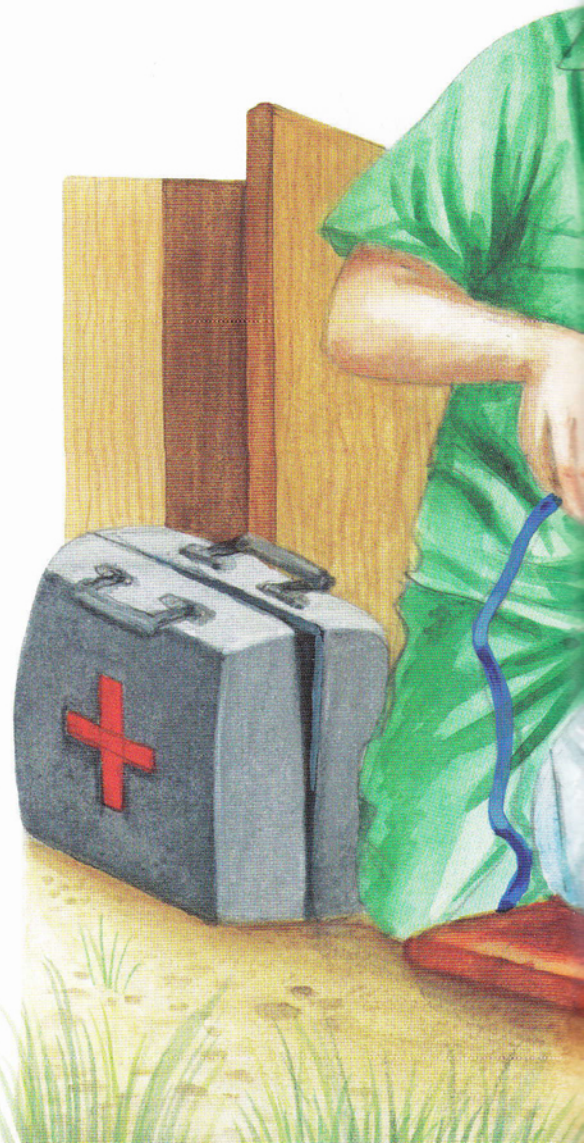
– Todėl, kad Sodra labai gerbia, supranta, vertina moteris ir išleidžia jas pailsėti anksčiau.

– Kaip tu, seneli, draugavai su Sodra? Tik pinigėlius atiduodavai ir viskas?

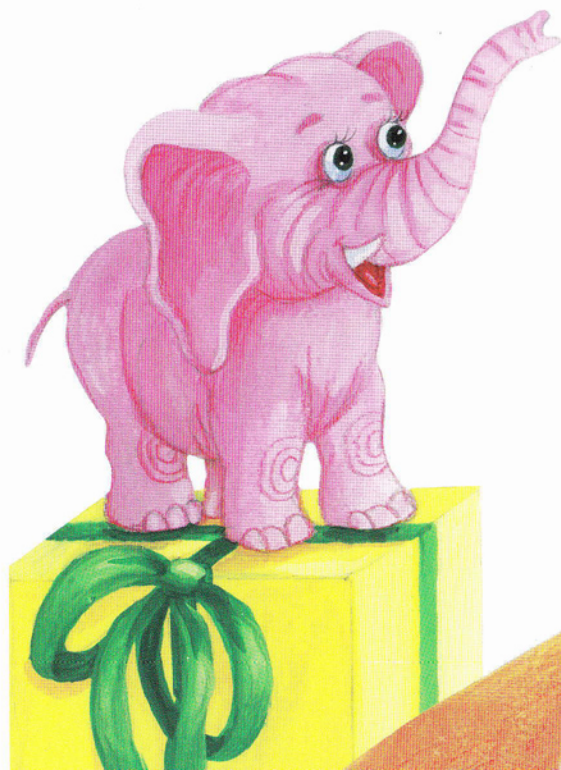
– Oi, ne. Ne kartą ji mane išgelbėjo. Kaip dabar menu, tu buvai dar visai mažytė, o aš dirbau statybose, stačiau namą... Kranai, technika. Atsitiko nelaimė, aš susvyravau ir nukritau... Kelis mėnesius negalėjau dirbti. Sodra man mokėjo ligos metu, kol pasveikau.

– O kai aš susergu, juk mamytė arba tėvelis mane slaugo ir neina į darbą. Ar ir tada jiems Sodra moka, kad turėtų už ką vaistukų man nupirkti?

– Taip, ji labai supratinga – juk tėveliai negali palikti mažojo ligonio vieno namuose – reikia juo pasirūpinti. Tik pagalvok, kas būtų, jei tėvelis ir mamytė nedraugautų su Sodra? Kas jiems pagelbėtų? Iš kur pinigų imtų, jei būtų neapsidraudę, jei Sodros skėtis jų nesaugotų? Sodros globą jaučia visi – ir maži, ir dideli, ir vargšai bejėgiai ligoniai, ir našlaičiai, ir seneliai.

– O dėdė Nikodemas? Jis dar toks jaunas, bet į darbą jau neina, o su Sodra draugauja. Girdėjau, kaip kartą močiutei sakė: „Einu pas Sodra.“

– Čia ypatingas atvejis, – susimąstė senelis. – Nikodemas daug metų arė žemę, augino duonelę, nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro traktoriumi važinėjo. Kasdien dulkės, motoro virpesiai, gaudesys, triukšmas... O dar vėjas, drėgmė, šaltis. Taip sunkiai dirbdamas dėdė susirgo – dirbti norėtų, bet sveikata neleidžia. Gerai, kad buvo Sodros patarimo paklausęs ir apsidraudęs. O Sodra štai pažadą tesėjo – nepaliko jo bėdoje ir moka dėdei pinigėlius, nes jis dirbti negali.

– Gaila dėdės. Ką jis darytų be Sodros? – nuliūdo Aušrinė ir susimąstė: – Seneli, man atrodo, tą tetulę aš jau esu sutikusi... Gal ją regėjau sapne, o gal ji buvo atėjusi prie mano lopšio, kai tik gimiau. Lyg būčiau girdėjusi jos balsą...

– Gudruolė tu mano. Žinoma, tai buvo ji – geroji Sodra. Kai tavęs dar nebuvo, kai mes visi tavęs labai laukėme, mamytė negalėjo eiti į darbelį, turėjo daug ilsėtis, kad tu gimtum sveika ir graži. Nuo tada Sodra rūpinosi ir mama, ir tavimi. O kai gimei, ji pirmoji atskubėjo tavęs aplankyti. Sodra labai myli mažyčius vaikučius, jais rūpinasi, kad tėveliai galėtų nupirkti pieno, košelės, sauskelių, žaisliukų.

– Ir kaip ta Sodra visur spėja?
Nepavargsta? Gal ji turi stebuklingą
sodromobilį ar sodralaivį? O gal jai
gelbėja stebuklingas apsiaustas ar
fėjos lazdelė? O gal tūkstančiai
pagalbininkų Sodriukų atskuba į talką?

– Sodra yra moderni ir mėgsta
naujoves. Ji turi daug kompiuterių,
kuriuose saugoma visa informacija,
todėl Sodrai nereikia blaškytis. Ji gali
ramiai dirbti, nes kiekvieną akimirką
žino, kas kur nutiko, kas kiek
sumokėjo, kiek ji gavo, kiek gali
atiduoti žmonėms.

– Dabar supratau. Sodra – tai mūsų darbštumas, gerumas ir vieningumas. Sodra – tai mes patys. Sodra myli kruopščius ir sąžiningus žmones. Ji padeda būsimoms mamytėms, jų mažyliams, seneliams, ligoniams, netekusiems sveikatos, patekusiems į bėdą žmonėms. Ji – mūsų visų globėja, tarytum mūsų visų Mama.

– Tu teisi, Aušrine, po jos skėčiu saugiai gyvena tūkstančiai žmonių. Tik pažiūrėk, koks gražus būrys susirinko pasikalbėti, pasitarti, padėkoti Sodrai! Gal ir tu nori pasisveikinti su Sodra?

– Mielai! Aš jai padovanosiu
piešinėlį ir eilėraštuką, kurį
šiandieną sukūriau:

Įkaršty visų darbų
Neužmirški, kas svarbu –
Jei su sodra draugavai,
Daug saugesnis tu tapai!

Sodra – dirbančių mama,
Lietuva – tai jos šeima.
Ranką rankon!... Mes kartu
Visados!... Ir aš, ir tu!

S O M M E R A

Aus

Nekrošiūtė-Daušienė I.

Sodros skėtis. *Vaikams.*

ISBN 978-9955-9979-0-0

Tai pasaka, kurios herojei – mergaitei Aušrinei senelis įtaigiai aiškina apie Sodros darbus ir rūpesčius. Knygelėje mažiesiems skaitytojams pasakojama apie socialinio draudimo svarbą – jei esi po Sodros skėčiu, jei tėtis ir mama yra apsidraudę, tada nebaisios jokios negandos.

Spalvingi dailininkės V. Alesienės piešiniai žaismingai atskleidžia mergaitės samprotavimus apie gerąją tetulę Sodrą, kuri lydi žmogų visą gyvenimą.

Tai jau ketvirtoji autorės knygelė vaikams.

UDK 888.2-93
Ne85

Imandra Nekrošiūtė-Daušienė
Sodros skėtis

Dailininkė Vida Alesienė

Išleido UAB „Informacijos vadybos agentūra“, Algirdo g. 31, 03219 Vilnius
Spausdino UAB „Sapnų sala“, S. Moniuškos g. 21, Vilnius
Tiražas 3000 egzempliorių

© Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos, 2007

Knygelė išleista Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos užsakymu ir lėšomis

ISBN 978-9955-9979-0-0

